

ἦν τὸ πρῶτον ἐξυμνοῦν κλεπτικὰ κατορθώματα, καὶ ἀνάγεται εἰς τὴν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 17' ἑκατονταετηρίδος ὑποκινήθεισαν μὲν ὑπὸ τοῦ δουκὸς Νεβέρ, οἰκτρῶς δὲ καταληξάσαν, ἔνεκα τῆς προδοτικῆς διαγωγῆς τοῦ ἀρματωλοῦ τῆς Ἡπείρου Μάρκο-Πούλλου ἐπανάστασιν, περὶ ἧς θέλω κατ' ἑκτασιν γράψαι εἰς ἓν τῶν προσεχῶν φυλλαδίων τῆς Χρυσαλλίδος, ὅτε καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ ἔσχατι ἀναφερομένων ἀρματωλῶν Ζάχου, Μαρασλῆ καὶ Μάρκο-Πούλλου, γενήσεται λόγος.

Κ. ΣΑΘΑΣ.

Τὸ λὲν τ' ἀηδὼν στα βουνά, κ' ἡ πέριδικαι στα πλάγια,
Τὸ λέει κ' ἓνα κλεφτόπουλο στοῦ Ζάχου τὸ λημέρι.
« Ροδόλα Ζάχο μ' τὰ βουνά, καὶ πόλεμο μὴ κάνης,
» Πολλὴ Τουρκιὰ ξεμούτρισε πεζοῦρα καὶ καθάλα,
» Ὅσο νὰρθῇ ὁ Μαρασλῆς, κ' αὐτὸς ὁ Μάρκο-Πούλλος. »
Κ' ἓνας ἀηδὼς ποῦ τ' ἄκουσε στὸ Ζάχο πάγει καὶ λέει·
« Ὁ Πούλλος σὰς ἐγέλασε κ' ἀρνήθη τὸ βαγγέλιο,
« Κ' ὁ Μαρασλῆς ἐπλάκωσε μ' ἐξήντα παλληκάρια. »
Τὸ λόγο δὲν ἀπόσπασε, κ' ἡ συντυχία κρατιώταν,
Κ' ὁ Μαρασλῆς ῥοδόλαε τοὺς κάμπους καθαλάρης.
Πετάει ὁ Ζάχος τὸ σπαθὶ καὶ βίχνει τὸ ζουφεκι,
Κ' ὁ Μαρασλῆς ἀπὸ κοντὰ στοὺς Τούρκους καθαλάρης.
« Χόρτασε Ζάχο τὴ Τουρκιὰ, ἄψε κ' ἐμένα λίγους. »

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ. (1)

Οἱ Τουρκομάνοι ὅτε ὑπῆντων πολυἀριθμόν τινα λαόν, εἴτε ὠχυρωμένην τινα χώραν, εἶχον σύστημα νὰ μὴ διακινδυνεύουσιν ἐν μάχῃ, καὶ τότε ἐδήλουν τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅπως καταστήσωσιν αὐτὸν ἀοίκητον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ὑπερασπίζοντας αὐτόν. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου οἱ νομάδες μουσουλμάνοι τῆς Ἀσίας καὶ οἱ βεσκοὶ σλάβοι καὶ βούλγαροι τῆς Εὐρώπης κατεκυρίευσαν ἑκτεταμέναις χώρας καὶ κατέστρεψαν μυριάδας ἀνδρῶν ἑλληνικῆς φυλῆς. Τὸ σφάλμα ὅμως δέον ν' ἀποδοθῇ καὶ εἰς τὰς κυβερνήσεις τῆς τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ Τραπεζοῦντος, ὧν ἡ πλεονεξία εἰς τὸ νὰ εἰσπράττωσι φόρους ἦτο ἴση πρὸς τὴν ἀμέλειαν ἣν ἐδείκνυνον περὶ τὴν υπεράσπισιν τῆς χώρας. Οἱ ἐπὶ τῶν ἀμπελῶν καὶ ἐλαιῶν φόροι ἐπολλπλασιαζόντο ἀεννάως, ἐλησμονεῖτο δὲ τὸ παράπαν ἡ ἐπισκευὴ τῶν ἐδῶν, τῶν ὑδραγωγείων, τῶν γεφυρῶν καὶ διωρύγων. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου οἱ καλλιεργούντες τὴν γῆν μετ' οὐ πολὺ καταστρέφονται καὶ τέλος ἐκλείπουσιν ὁλοτελῶς. Ὅστις δὴποτε παρατηρήσῃ μετὰ προσοχῆς

τὸ ὁθωμανικὸν κράτος θέλει ἰδῇ τὰ πρακτικὰ ἐξαγόμενα παρομοίων μέτρων. Ἐν τῇ παρακμῇ πάτης ἀπολύτου κυβερνήσεως αἱ δαπάναι τοῦ ἡγεμόνος ἀπορροφῶσι μέγιστον μέρος τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἀσθενεῖς δὲ ἡγεμόνες προτιμῶσι μᾶλλον νὰ κατεδαφίσωσι τὰ τεῖχη τῶν φρουρίων τῶν ἢ νὰ ἐλαττώσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν θαλαμηπόλων τῶν καὶ περιορίσωσι τὰς ἐπιδεικτικὰς δαπάνας τῆς αὐλῆς. Οἱ Τουρκομάνοι ἔδρεψαν πολὺ λάκεις τοὺς καρποὺς τοιαύτης διαγωγῆς. Ἐκάστη γενεὰ ἐβλεπε κατὰ διαδοχὴν αὐτοὺς εἰσβάλλοντας εἰς ἐπαρχίαν τινα ἢ κατχλαμβάνοντας φρούριον τι ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ κράτους. Ἐν τούτοις αἱ κατκτηήσεις τῶν διεκόπτοντο ἐνίοτε καὶ αἱ ὀρδαὶ τῶν ἀπεδιώκοντο μακρὰν, διότι ὅταν ὁ στρατὸς τῆς Τραπεζοῦντος ἐστρατηγεῖτο καλῶς, ἦτο ὑπέρτερος τῶν νομάδων ἱππέων τῶν Τουρκομάνων. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ δὲ τοῦ Ἀλεξίου Γ', ἡγεμόνος ἀμοίρου στρατιωτικῶν γνώσεων, ἐγένοντο διάφοροι πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις αἵτινες ἐπέτυχον ὀπωσούν. Ὁ ἐμίρης τοῦ Βεθάντου ἠττήθη καὶ ἐφονεύθη, ὁ δὲ ἐμίρης τῆς Ἀρσινγὰ ἀπεδιώχθη μετὰ πλείστης ζημίας· ἀφ' ἐτέρου ὁμως τὰ φρούρια Ματσούκα καὶ Γολάσα ἔπασαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μουσουλμάνων. Ἡ μεταξὺ Κερασούντος καὶ Οὐνίχης Λιμνὴ κατεκτήθη ὑπὸ τοῦ Ταζεδίου, τοῦ νυμφευθέντος τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀλεξίου Εὐδοξίαν, εἴτε παρεδόθη αὐτῷ ὡς προῖξ τῆς ἡγεμονίδος. Ὁ Ἀλέξιος ἀπεπειράθη καὶ δεύτερον ν' ἀνακτήσῃ τὴν Χερικνήν, ἀλλ' ἡ στρατιωτικὴ αὐτοῦ ἀνικανότης καὶ ἡ ἀτμοσφαιρικὴ ἀκρασία ἐπέφεραν τὸν ὀλεθρον τοῦ στρατοῦ του, ὅστις πλείοτε ὑπέφερεν ἔκ τε τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης ἢ ἐκ τοῦ ἐχθρικοῦ σιδήρου. Εὐτυχῶς διὰ τὸ κράτος του, ἡ διχόνοια εἰσέδυσεν ἐν μέσῳ τῶν Τουρκομάνων, καὶ ὁ Ταζεδὶν, ἐμίρης τῆς Λιμνίας, ἐπέπεσε κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Χατζῆ Ὁμὲρ Σουλεϊμανβέγη, ἐμίρου τῆς Καλυβίας. Οἱ ἡγεμόνες οὗτοι, ἀμφότεροι γαμβροὶ τοῦ Ἀλεξίου Γ', συνῆψαν μάχην ἐν ᾗ ἐφονεύθη ὁ Ταζεδὶν μετὰ ἐξ χιλιάδων ἐκ τῶν στρατιωτῶν του.

Ἡ ὑπόληψις τοῦ Ἀλεξίου ἔπαθεν ἔτι μᾶλλον ἔκ τινος διαφορᾶς μεθ' ἐνὸς τῶν γενουηνσίων ἐμπόρων, ἡ ἐκ τῶν κατὰ τῶν Τουρκομάνων ἀπολεσθεισῶν μαχῶν. Αἱ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης αἰσχυραὶ λεπτομέρειαι κατέστησαν τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Τραπεζοῦντος ἀντικείμενον παροιμιᾶκῆς περιφρονήσεως ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Εὐγενῆς τις Γενουήνσιος, Μέγολος Λερκάρης καλούμενος, ἦτο

(1) Συνέχεια ἀπὸ φυλλ. 76.

μὲν ἐγκαταστημένος ἐν Καφᾷ χάριν ἐμπορίου, συνεχῶς δὲ διέτριβε καὶ ἐν Τραπεζοῦντι. Ἐνεκα τῆς καταγωγῆς του καὶ τοῦ πλούτου του εἶχεν εἰσαχθῆ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Ἀλεξίου, ὅπου διὰ τῶν ποικίλων γνώσεων του καὶ τῆς πνευματώδους ὁμιλίας του εἶχε λάβει τοσαύτην οἰκειότητα καὶ φιλίαν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὥστε τοῦτο ἡρέθιζε πλείστον τὴν ζηλοτυπίαν τῶν Ἑλλήνων αὐλικῶν. Ἡμέραν τινὰ, παίζων εἰς τοὺς πεσσοὺς, ἦλθεν εἰς λόγους μετὰ τινος νέου ἀπολαύοντος τὴν ἀτιμάζουσαν αὐτὸν εὐνοίαν τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ νέος οὗτος Ἕλληνα ἐπὶ τοσοῦτον προέβη αὐθαδεῖας, ὥστε καὶ ἐπληξε τὸν Γενουήνσιον. Ὦν οἱ παρευρεθέντες αὐλικοὶ ἐμπόδισαν νὰ ἐκδικηθῇ ἁμέσως ὁ Λερκάρης ἀκολούθως ἤτησεν ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα ἱκανοποίησιν, ἀλλ' οὗτος θεωρήσας τὴν ὑπόθεσιν ἀσήμικτον, δὲν ἔδωκε καμμίαν προσοχὴν εἰς τὰ παράπονα τοῦ Γενουηνσίου. Ἀγανακτῆσας ὁ Λερκάρης ἐγκατέλιπε τὴν Τραπεζοῦντα διακηρύττων ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ θὰ ἔδιδε μετ' οὐ πολὺ λόγον διὰ τὴν αὐθάδειαν τοῦ εὐνοουμένου του, καὶ οὕτω ἐπανῆλθεν εἰς Γενούην ὅπου ἐξήρτυσε δύο γαλέρας μὲ σκοπὸν νὰ ριφθῇ ὡς καταδρομεὺς εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν.

Τῷ ὄντι, μετ' οὐ πολὺ ἐράνη πρὸ τῆς Τραπεζοῦντος, συνέλαβε πλείστους αἰχμαλώτους πρὸς οὓς προσεφέρετο μετὰ φρικτῶδους σκληρότητος καθότι πάντων τῶν ὅπωςδῆποτε συγκαταλεγμένων εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ αὐτοκράτορος ἀπέκοπτε τὴν ῥίνα καὶ τὰ ὠτία. Ὁ Ἀλέξιος, οὐρίου πνέοντος ἀνέμου, διέταξε ν' ἀνοιχθῇ εἰς τὸ πέλαγος μοῖρᾷ τις συγκειμένη ἐκ τεσσάρων γαλερῶν του, ὧν τὰ πληρώματα συνέκειντο ἐκ τῶν καλλιτέρων τῆς αὐτοκρατορίας ναυτῶν, οὐδόλως δισταζῶν περὶ τελείας τινὸς καὶ εὐκόλου νίκης. Ἀλλ' οἱ Γενουήνσιοι τοσοῦτον ἐπιτηδείως ἐθαλασσοδρόμουν καὶ τοσαύτην ἀνέπτυξαν τόλμην, ὥστε καὶ τὰς τέσσαρας γαλέρας ἐκυρίευσαν τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης. Οἱ αἰχμαλῶτοι ἅπαντες ἠκροτηριάσθησαν, εἴτα ἐβρίβησαν διὰ τῶν λέμβων εἰς τὴν παρχλίαν. Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων ἠύρισκετο γηραιὸς τις νηὶτης ὁμοῦ μὲ δύο υἱοὺς του· καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλον ν' ἀκροτηριάσωσι τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ὁ γέρον ἐδεήθη τοῦ Λερκάρη νὰ θανατώσῃ αὐτὸν, ἀλλὰ νὰ φεισθῇ τῶν υἱῶν του, οἵτινες λαβόντες τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Γενουηνσίων οὐδὲν ἄλλο ἐπραξάν ἢ νὰ ὑπακούσωσι τὸν πατέρα των. Κατανυγείς ὁ Λερκάρης ἐκ τῆς εὐγενοῦς ταύτης παρακληθείσας ἔλαβεν οἶκτον διὰ τὰ θύματα

τῆς ἀναξίας διαγωγῆς τοῦ ἡγεμόνος των, καὶ ἡρυθρίασεν ἴσως διὰ τὴν εἰδεχθῆ ἐκδίκησιν του. Ὅθεν ἐδωρήσατο τῷ γέροντι τοὺς υἱοὺς του, ἀνέθηκεν ὅμως αὐτοῖς νὰ φέρωσιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα πῖθον πεπληρωμένον ταριχευμένων ῥινῶν καὶ ὠτίων ᾗ εἶχεν ἀποκόψει ἀπὸ τῶν ὑπηκόων του πρὸς ταῦτα τῷ ἀπέστειλε καὶ ἐπιστολὴν δι' ἧς τῷ ἐγνωστοποιεῖ ὅτι τὸ μόνον μέσον πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ τοῦ τοιούτου φόρου ἦτο ἡ εἰς τὸν Λερκάρην παράδοσις τοῦ ἐξυθρίσαντος αὐτὸν νεανίου. Ὁ Ἀλέξιος οὐ τὰ καλλίτερα πλοῖα εἶχον συλληφθῇ οἱ δὲ ὑπηκοοὶ κῆρύσσοντο ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν μανίαν τῶν Γενουηνσίων, ἠναγκάσθη νὰ ὑποβληθῇ εἰς τοὺς ὅρους τούτους. Ὅτε ὁ νέος Ἕλληνα εὐρέθη ἀπέναντι τοῦ φιλεκδίκου Γενουηνσίου, προσέπεσεν εἰς τὰ γόνατά του, καὶ ἀναλυόμενος εἰς δάκρυα, παρεκάλει νὰ τῷ δοθῇ ὁ θάνατος ἄνευ βασάνων, ἀλλ' ὁ Λερκάρης, οὗ εἶχεν ἱκανοποιηθῇ ἡ ἀλαζονεία διὰ τοῦ ἐξευτελισμοῦ ἐνὸς αὐτοκράτορος περιεφρόνησε τὸν ἄτιμον νεανίαν καὶ ἠρέκσθη, λακτίσας αὐτὸν διὰ τοῦ ποδὸς, νὰ τῷ εἴπῃ μετὰ μειδιάματος μεστοῦ ἐννοίας· «Οἱ ἄνδρες οὖν ἐκδικαῖνται πλήττοντες γυναῖκας.»

Ἀναμφιβόλως διάφοροι διπλωματικαὶ συμβάσεις μεταξὺ τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Τραπεζοῦντος καὶ τῶν ἐν τῇ μαύρῃ θαλάσῃ ἀποικιῶν τῆς Γενούης θὰ ἔλαβον χώραν μετὰ τὴν ἀνωτέρω τοῦ Λερκάρη ἐκδίκησιν, καθότι μετὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην βλέπομεν τὸν Ἀλέξιον ὑποχρεούμενον νὰ παραδώσῃ τοῖς ἐν Τραπεζοῦντι Γενουηνσίοις οἰκοδόμημά τι ὅπως χρησιμεύσῃ αὐτοῖς εἰς ἀποθήκην. Τοῦτο ἔμελλε νὰ ᾖ ἡ εὐρύχωρόν τι κτίριον ὅμοιον μὲ τὰ καραβανσεράγια τῆς Ἀνατολῆς ἐν οἷς οἱ ἔμποροι ἐναπέθετον τὰ δέματά των, κατὰ τὸν ἐντὸς αὐτῶν καὶ ἠδύναντο νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτοὺς διὰ τῶν ὅπλων. Ταῦτα ὡς καὶ τὰ μοναστήρια τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἦσαν εἰδὸς τι φρουρίων ἐν μέσῳ τῶν πόλεων. Εἰς τὰς τοσάκας πυρποληθείσας ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως βλέπει τις ἐτι τὰ τεῖχη τοιούτου εἰδους κτίρια. Οὕτως ὁ αὐτοκράτωρ ἐπεκύρωσεν ἅπαντα τὰ προνόμια, ὧν ἀπῆλθον εἰς τὴν ἐπικρατείαν του οἱ Γενουήνσιοι ἔμποροι.

Ὁ Ἀλέξιος Γ' εἰ καὶ δὲν ἀνεφάνη οὔτε εὐτυχῆς στρατιώτης οὔτε ἐπιτήδειος πολιτικός, ἔζησε μολαταῦτα ὡς ἡγεμὼν μετὰ τινος ἀξιοπρεπείας κατὰ τὸ φαινόμενον. Παῖς ἐτι ὢν, εἶχεν ἀναλάβει τὸ κράτος ἐν πλήρει ἀναρχίᾳ, μικρὸν δὲ

κατὰ μικρὸν εἶχεν ἐπαναφέρει τὰς τῶν ἁμα καὶ δι-
οικήσιν. Πρὸς ἀπάρτισιν τοῦ ἔργου τούτου, ἔπρα-
ξε πᾶν τὸ ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτώμενον ὅπως προσκτή-
σεται καὶ τὴν τοῦ κλήρου συνδρομήν. Τα ὑπὸ τοῦ
αὐτοκράτορος τούτου χορηγηθέντα τῇ ἐκκλησίᾳ
κληροδοτήματα, πολιτικῆς ἕνεκα εἴτε καθ' ὑπα-
γόρευσιν συνειδήσεως καὶ ὡς ἀντάλλαγμα τῶν
ἁμαρτιῶν του, ἦσαν πλουσιώτατα. Ἐπεσκεύασε
πολυτελέστατα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Εὐγενίου
καὶ κατ' ἔτος ἐώρταζε μετὰ μεγάλης πομπῆς τὴν
ἐορτὴν τοῦ ἁγίου δι' ἐξόδων τοῦ αὐτοκρατορικοῦ
παιμίου. Ἀνέκτισε διαφόρους ἄλλας ἐκκλησίας καὶ
ἀνίδρυσεν ἢ ἐπεσκεύασε μοναστήρια καὶ νοσοκομεῖα.
Ἡ γυναικεῖα μὲν τῆς Παναγίας Θεοσκεπάστου,
καί μιν ἐν θυμωσίν τινι χωρίῳ καὶ κατὰ τὴν εἰσο-
δὸν σπηλαίου τινος τοῦ ὄρους Μιθρίου, ἐπλατύνθη
καὶ διεκοσμήθη πλουσίως ὑπ' αὐτοῦ. Περί τού-
του λαλεῖ ὁ σοφὸς Τουρνιφόρτ ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς
περιγηγήσεώς του. Τὸ εὐρύχωρον μοναστήριον τοῦ
Σουμελά, ὅπερ ἐκρύπτετο ἐν μέσῳ βράχων, δασῶν
καὶ χειμάρρων, ὑπῆρξεν ἐπίσης ἀντικείμενον τῆς
αὐτοκρατορικῆς τοῦ ἐλευθεριότητος ἐν τῷ μονα-
στηρίῳ τούτῳ τηρεῖται ἔτι τὸ χρυσόδουλλον ἢ
ὁ τῶν προνομίων του χάρτης, φέρον τὴν ὑπογρα-
φὴν τοῦ ἡγεμόνος τούτου. Ἀλλὰ τὸ μεγαλοπρε-
πέστερον τῆς τοῦ Ἀλεξίου ἐλευθεριότητος μνη-
μεῖον τὸ μέχρις ἡμῶν διασωθὲν εἶναι τὸ ἐν τῷ
Ἀθωνι μοναστήριον τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ὃ ἱδρυ-
ται ἐν τινι τερπνοτάτῳ χωρίῳ, παρὰ τὴν με-
σημβρινοδυτικὴν πλευρὰν τοῦ ἁγίου ὄρους. Τοῦτο
εἶναι μεταγενέστερον τῶν εἰκοσι δύο μεγάλων
μοναστηρίων ἅτινα κατέστησαν πολύκροτον τὸν
Ἀθωνα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀνατολῆς. Τὸ ἐν τοῖς
ἀρχαίοις τῆς μονῆς τηρούμενον χρυσόδουλλον τοῦ
Ἀλεξίου, εἶναι τὸ πολυτιμότερον δειγμα τῆς
γραφικῆς καὶ καλλιγραφίας τῶν Ἑλλήνων τοῦ μέ-
σου αἰῶνος. Τὸ αὐτοκρατορικὸν τοῦτο ἔγγραφον
εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ ταινίᾳ χάρτου, ἐνὸς καὶ
ἡμίσεως ποδὸς πλάτους, δεκαπέντε δὲ ποδῶν μή-
κους, καὶ κοσμεῖται ὑπὸ πολυτελῶν εἰς τὸ πε-
ριθώριον ἀράχουρνημάτων. Οἱ αὐτοκρατορικοὶ
τίτλοι εἶναι γεγραμμένοι διὰ κεφαλαιῶν ἐχόντων
μέγεθος τριῶν δακτύλων, καὶ κεχρωματισμένων
διὰ καανοῦ χρώματος καὶ χρυσοῦ ὁσάκις ἐν τῷ
χάρτι τούτῳ ἀπαντᾷ ἡ λέξις *μεγαλειότης*,
ὑπάρχει γεγραμμένη, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ὑπογραφή
τοῦ αὐτοκράτορος, διὰ πορφύρας μελάνης, ἥς μό-
νος ὁ αὐτοκράτωρ ποιεῖται χρῆσιν. Ἡ ἀξία τοῦ
περιέργου τούτου χειρογράφου ὁφείλεται πρὸ πάν-
των εἰς τινὰ γραφὴν ἐν ᾗ περισταται ὁ Ἰησοῦς
Χριστὸς ἔχων τεταμένους τὰς χεῖρας καὶ εὐλογῶν
τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξιον καὶ τὴν αὐτοκράτει-
ραν Θεοδώραν· αἱ δύο αὗται μέχρι ποδῶν οἴκο-
νες ἔχουσιν ὕψος δεκαεξὶ περίπου δακτύλων, τὰ
πρόσωπα δὲ, τὰ αὐτοκρατορικά στέμματα, οἱ
πολυτελεῖς ἐπενδύται, καὶ οἱ περίλαμπροι λίθοι
εἶναι ἐξωγραφημένοι μετὰ τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς

πολυπράγμονος μερίμενης τῶν ἐπιτηδαιωτέρων βυ-
ζαντινῶν καλλιτεχνῶν. Κάτωθι τῶν εἰκόνων καὶ
ἀμέσως μετὰ τοὺς αὐτοκρατορικοὺς τίτλους, ὑ-
πάρχουσιν αἱ δύο χρυσαὶ βούλαι, ἥτοι σφραγίδες,
μέγεθος ἔχουσαι ἐνὸς πεντοφράγκου, καὶ φέρουσαι
τὰς προτομὰς, τὰ δνόματα καὶ τοὺς τίτλους τοῦ
ἡγεμόνος καὶ τῆς ἡγεμονίδος. Αἱ σφραγίδες αὗται
εἰσὶ προκακολλημέναι ἐπὶ τοῦ χάρτου διὰ χρυσῶν
πορπῶν.

Ἀλέξιος ὁ Γ' ἀπέθανε τῷ 1390 βασιλεύσας
τεσσαράκοντα καὶ ἑν ἔτος. Ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν
ἔζησεν ἦτο ἐποχὴ παγκοσμίου σχεδὸν πολέμου,
ἀναρχίας καὶ ἐμφυλίων πολέμων, ὀλίγαι δὲ χῶ-
ραι ἐν Εὐρώπῃ ἀπῆλθον πλειοτέρας ἐσωτερικῆς
ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας ὡς πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν,
ὅσης ἡ αὐτοκρατορία τῆς Τραπεζούντος. Διὰ τῶν
διπλωματικῶν αὐτοῦ συνδυασμῶν εἶχε κατορ-
θῶσαι ὁ Ἀλέξιος νὰ τηρήσῃ ἐπιρροήν τινα ἢ αἱ
στρατιωτικαὶ αὐτοῦ ἀποτυχίαι εἶχον πολλάκις
ἐκθέσει εἰς κίνδυνον, τὰ δὲ ἐμπορικὰ πλεονεκτή-
ματα τῆς χώρας τῷ ἀπέδιδον προσόδους πολὺ
σημαντικωτέρας ἀφ' ὅσων ἡδύνατο τις νὰ ὑπο-
θέσῃ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν ἑκτασίαν τοῦ Κρά-
τους του. Οἱ ἰσχυρότεροι τῶν πλησιοχώρων ἡγε-
μόνων ἐπεθύμουν νὰ τηρῶσι φιλικὰς μετ' αὐτοῦ
σχέσεις, διότι οἱ ὑπῆκοοι αὐτῶν ἐπλούτουν ἐκ
τοῦ ἐν Τραπεζούντῃ γενομένου ἐμπορίου. Ὁ Ἀλέ-
ξιος ἐπωφελήθη τὰς περιστάσεις αὐτάς ὅπως διο-
μολογήσῃ γαμικὰς συμμαχίας μεταξὺ τῶν ἡγε-
μονίδων τῆς οἰκογενείας του καὶ τῶν πλησιοχώ-
ρων ἡγεμόνων, μωαμεθανῶν τε καὶ χριστιανῶν.
Ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Μαρία ὑπανδρεύθη τὸν Κου-
τλουβέγ, ἀρχηγὸν τῶν Τουρκομάνων τῆς μεγά-
λης ἐρδῆς τῶν Μεγάλων προβάτων· ἡ ἐτέρα αὐ-
τοῦ ἀδελφὴ Θεοδώρα ἔλαβε σύζυγον τὸν ἐμίρην
τῆς Καλυβίας, Ἰατζί Ὁμάρην· ἡ θυγάτηρ του
Εὐδοξία εἶχεν ὑπανδρευθῇ εἰς πρῶτον γάμον τὸν
ἐμίρην Ταζεδδὶν, βραδύτερον δ' ἐγένετο σύζυγος
τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἰωάννου τοῦ
Ε' ἢ Ἄννα, δευτερότοκος αὐτοῦ θυγάτηρ, ἐδόθη
εἰς γάμον τῷ Βιγράτῃ Γ', βασιλεῖ τῆς Γεωργί-
ας καὶ τέλος ἡ τρίτη ὑπανδρεύθη τὸν Ταχαρτὲν,
ἐμίρην τῆς Ἀρσίνης (Ἐρδζενζάνης). Ἡ Κωνσταν-
τινούπολις ἐτέλει τότε φόρον τοῖς ὀθωμανοῖς ὅ-
θεν οὐδόλως θυμωσθὲν ἂν ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ
Βυζαντίου ἐζήτησε τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς τοῦ
πλουσιῦ καὶ εἰσέτι ἀνεξαρτήτου τῆς Τραπεζούν-
τος αὐτοκράτορος.

Ὁ Ἀλέξιος εἶχεν εὐγενὲς τὸ ἀνάστημα, ὅψιν
καλονικὴν καὶ ἦν γρυπὸς τὴν ῥίνα, ὅπερ (ὡς συ-
νεχῶς τῷ ἀνεμίνηνσκον οἱ κόλλακες) κατὰ τὸν
Πλάτωνα ἦτο βασιλικὸς χαρακτήρ· ἦτο εὐθυμὸς
καὶ γενναῖος, ἐμέμφθησαν ὁμῶς αὐτοῦ τὴν αὐ-
θάδειαν τὸ βίαιον τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῷ ἀπέ-
δωκαν κτηνώδους φύσεως πάθη.

(Ἔπεται ἡ συνέχεια.)